Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

19 päivänä marraskuuta 2020 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Tavaroiden vapaa liikkuvuus – Pellava- ja hamppualan yhteinen markkinajärjestely – Poikkeukset – Kansanterveyden suojelu – Kansallinen lainsäädäntö, jolla rajoitetaan hampun teollista käyttöä ja markkinointia siten, että ne ovat sallittuja vain kuitujen ja siementen osalta – Kannabidioli (CBD)

Asiassa C-663/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka cour d'appel d'Aix-en-Provence (Aix-en-Provencen ylioikeus, Ranska) on esittänyt 23.10.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.10.2018, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

B S ja

C A,

Ministère publicin ja

Conseil national de l'ordre des pharmaciensin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (esittelevä tuomari) ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.10.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– B S, edustajinaan X. Pizarro ja I. Metton, avocats,

– C A, edustajinaan E. van Keymeulen, M. De Vallois, A. Vey ja L.-M. De Roux, avocats,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– Ranskan hallitus, asiamiehinään A.-L. Desjonquères, C. Mosser ja R. Coesme,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään G. Kanellopoulos ja A. Vasilopoulou,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Lewis, M. Huttunen ja M. Kaduczak,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.5.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 34 ja SEUT 36 artiklan, yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 608) ja maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 671) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosoikeudellisessa menettelyssä, joka on pantu vireille Ranskassa B S:ää ja C A:ta vastaan ja jossa on kyse sähkösavukkeen, jossa käytetään hamppuöljyä, markkinoinnista ja jakelusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

Harmonoitu järjestelmä ja harmonoidun järjestelmän selitykset

– Harmonoitu järjestelmä

3 Tulliyhteistyöneuvosto, josta on tullut Maailman tullijärjestö (WCO), perustettiin tulliyhteistyöneuvoston perustamista koskevalla, Brysselissä 15.12.1950 allekirjoitetulla yleissopimuksella. Harmonoidun tavarankuvaus- ja tavarankoodausjärjestelmän (jäljempänä harmonoitu järjestelmä) on laatinut Maailman tullijärjestö, ja se on otettu käyttöön harmonisoidusta tavarankuvaus- ja -koodausjärjestelmästä Brysselissä 14.6.1983 tehdyllä kansainvälisellä yleissopimuksella (jäljempänä harmonoidusta järjestelmästä tehty yleissopimus), joka on 24.6.1986 tehdyn muutospöytäkirjan kanssa hyväksytty Euroopan talousyhteisön puolesta 7.4.1987 tehdyllä neuvoston päätöksellä 87/369/ETY (EYVL 1987, L 198, s. 1).

4 Harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimike 2932, joka sisältyy sen 29 ryhmään, jonka otsikko on ”Orgaaniset kemialliset yhdisteet”, on seuraava:

Nimikkeen numero	CN-koodi	Tavaran kuvaus
– –		– –
2932		Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan happiheteroatomin tai -atomeja
– –		– –
		– muut
	2932 95	– – tetrahydrokannabinolit (kaikki isomeerit)
		– – muut

5 Harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikkeeseen 5701, josta on tullut sen nimike 5302, kuuluu ”Hamppu (Cannabis sativa L.), raaka tai käsitelty, ei kuitenkaan kehrätty; hamppurohtimet ja -jätteet (myös lankajätteet ja garnetoidut jätteet ja lumput)”.

– *Harmonoidun järjestelmän selitykset*

6 Maailman tullijärjestö on laatinut harmonoidun järjestelmän selitykset harmonoidusta järjestelmästä tehdyn yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

7 Harmonoidun järjestelmän nimikkeistön 29 ryhmää koskevassa huomautuksessa todetaan seuraavaa:

”Tämä ryhmä käsittää yleensä ainoastaan erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet – –. Erillinen kemiallisesti määritelty yhdiste on aine, joka muodostuu yhdestä molekyylilajista (esim. kovalenttisesta tai ionisesta), jonka koostumus ilmaistaan alkuaineiden vakiosuhteilla ja joka voidaan esittää täsmällisen rakennekaavan avulla. – – Tähän ryhmään kuuluvat erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet voivat sisältää epäpuhtauksia.”

8 Harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikettä 5302 koskevan selittävän huomautuksen mukaan tähän nimikkeeseen sisältyy:

”1) raaka hamppu, sellaisena kuin se on korjattuna, myös jos siitä on lehdet ja siemenet poistettu;

2) liotettu hamppu, jossa kuidut ovat vielä kiinni varren puumaisessa osassa, vaikka ne osittain ovat liotuksessa irronneet;

3) lihdattu hamppu, jossa on irrallisia, joskus yli 2 m:n pituisiakin lihtauksessa irronneita kuituja;

4) häkilöity hamppu tai hamppukuidut, jotka muuten on valmistettu kehruukelpoisiksi, tavallisesti kampahahtuvana tai esilankana;

5) rohtimet ja hampun jätteet; näitä ovat lihtaus- ja häkilöintijätteet, kehruussa, kudonnassa yms. käsittelyssä syntyneet jätelangat ja jätteet, joita saadaan garnetoimalla lumppuja, köysiä yms. Rohtimet ja jätteet luokitellaan tähän sekä langaksi kehruuseen soveltuvina esim. kampahahtuvana tai esilankana) että jos ne soveltuvat käytettäviksi vain tiivistys-, pehmustus- ja täyteaineina, paperin valmistukseen jne.”

Huumausaineyleissopimus

9 Vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna New Yorkissa 30.3.1961 tehdyn huumausaineyleissopimuksen muuttamista koskevalla vuoden 1972 pöytäkirjalla (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 520, nro 7515; jäljempänä huumausaineyleissopimus),1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. ”Lukuunottamatta kohtia, joissa nimenomaisesti on toisin ilmoitettu tai missä sisältö toisin vaatii, käytetään seuraavia määritelmiä koko yleissopimuksen osalta:

– –

b) Kannabis – tarkoittaa kannabiskasvin kukkivia tai hedelmiä kantavia latvoja (lukuunottamatta siemeniä ja lehtiä kun ne eivät ole latvojen mukana), joista hartsia ei ole poistettu, mitä tahansa nimikettä niistä käytetäänkin.

c) Kannabiskasvi – mikä tahansa kannabissukuinen kasvi.

– –

j) Huumausaine – mikä tahansa luetteloissa I ja II mainittu luonnonaine tai synteettinen aine.

– –”

10 Saman yleissopimuksen taulukossa I olevaan huumausaineiden luetteloon sisältyy kannabis, kannabishartsi, kannabisuutteet ja -tinktuurat.

Psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus

11 Wienissä 21.2.1971 tehdyn psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1019, nro 14956; jäljempänä psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus) 1 artiklan e kohdassa määrätään seuraavaa:

”Lukuunottamatta kohtia, joissa nimenomaisesti on toisin ilmoitettu tai missä sisältö toisin vaatii, seuraavilla sanonnoilla tässä yleissopimuksessa on alla mainittu merkitys:

– –

e) 'Psykotrooppinen aine' - mikä tahansa [tämän yleissopimuksen] listoissa I, II, III tai IV mainittu luonnontuote, synteettinen aine tai mikä tahansa luonnosta saatava aine.”

Unionin oikeus

Puitepäätös 2004/757/YOS

12 Laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta 25.10.2004 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS (EUVL 2004, L 335, s. 8) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

1) ’huumausaineilla’ Yhdistyneiden Kansakuntien seuraavien yleissopimusten soveltamisalaan kuuluvia aineita:
   a) [huumausaineyleissopimus];
   b) [psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus]. Lisäksi huumausaineilla tarkoitetaan aineita, joiden valvonta perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella hyväksyttyyn yhteiseen toimintaan 97/396/YOS 16 päivältä kesäkuuta 1997 uusia synteettisiä huumausaineita koskevasta tiedonvaihdosta, riskien arvioinnista ja valvonnasta [(EYVL 1997, L 167, s. 1)].”

13 Puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin varmistaakseen, että seuraava oikeudettomasti harjoitettu tahallinen toiminta on rangaistavaa: huumausaineiden tuotanto, valmistus, uuttaminen, valmistaminen, tarjoaminen, kaupan pitäminen, jakelu, myynti, kaikenlainen luovuttaminen, välitys, lähettäminen, kauttakuljetus, kuljetus, tuonti tai vienti. Kyseisen puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että 1 kohdassa tarkoitettu toiminta ei kuulu tämän puitepäätöksen soveltamisalaan, jos tekijä harjoittaa sitä yksinomaan henkilökohtaista käyttöään varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla.

Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus

14 Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14.6.1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus (EYVL 2000, L 239, s. 19), joka on allekirjoitettu Schengenissä 19.6.1990 ja tullut voimaan 26.3.1995 (jäljempänä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus), kuuluu Schengenin säännöstöön, sellaisena kuin siitä säädetään Schengenin säännöstön määrittelemisestä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisen oikeusperustan vahvistamiseksi kullekin Schengenin säännöstöön kuuluvalle määräykselle tai päätökselle 20.5.1999 annetun neuvoston päätöksen 1999/435/EY 1 artiklan 2 kohdassa (EYVL 1999, L 176, s. 1).

15 Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 71 artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet sitoutuvat toteuttamaan kaikenlaisten huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden, mukaan lukien kannabiksen, epäsuoran ja suoran myynnin sekä näiden tuotteiden ja aineiden myyntiä tai maasta vientiä varten tarkoitetun hallussapidon osalta kaikki Yhdistyneiden kansakuntien olemassa olevien yleissopimusten mukaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan estämiseksi ja rankaisemiseksi.

Asetus N:o 1307/2013

16 Asetuksen N:o 1307/2013 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan:

a) yhteiset säännöt, jotka koskevat viljelijöille liitteessä I luetelluissa tukijärjestelmissä suoraan myönnettäviä tukia, jäljempänä 'suorat tuet'”.

17 Kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

– –

d) 'maataloustuotteilla' perussopimusten liitteessä I lueteltuja tuotteita, kalastustuotteita lukuun ottamatta, sekä puuvillaa”.

18 Mainitun asetuksen 32 artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hampun tuotantoon käytetyt alat ovat tukikelpoisia vain, jos käytettyjen lajikkeiden tetrahydrokannabinolipitoisuus on enintään 0,2 prosenttia.”

19 Saman asetuksen 35 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kansanterveyden suojelemiseksi siirretään [Euroopan] komissiolle valta antaa 70 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla vahvistetaan säännöt, joilla asetetaan tukien myöntämisen edellytykseksi tiettyjen hamppulajikkeiden varmennettujen siementen käyttö sekä menetelmä hamppulajikkeiden määrittämiseksi ja 32 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun tetrahydrokannabinolipitoisuuden tarkastamiseksi.”

Asetus N:o 1308/2013

20 Asetuksen N:o 1308/2013 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa vahvistetaan yhteinen markkinajärjestely maataloustuotteille, joilla tarkoitetaan kaikkia perussopimusten liitteessä I lueteltuja tuotteita, lukuun ottamatta kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetuissa unionin säädöksissä määriteltyjä kalastus- ja vesiviljelytuotteita.

2. Edellä 1 kohdassa määritellyt maataloustuotteet jaetaan seuraaviin, liitteessä I olevassa vastaavassa osassa lueteltuihin aloihin:

– –

h) pellava ja hamppu, VIII osa;

– –”

21 Kyseisen asetuksen liitteessä I olevassa VIII osassa mainitaan kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden luetteloon kuuluvan muun muassa ”Hamppu (Cannabis sativa L.), raaka tai käsitelty, ei kuitenkaan kehrätty; hamppurohtimet ja -jätteet (myös lankajätteet ja garnetoidut jätteet ja lumput)”.

22 Mainitun asetuksen 189 artiklassa, jossa on kyse hampun tuontia koskevista erityissäännöksistä, säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavia tuotteita voidaan tuoda [Euroopan] unioniin vain, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) CN-koodin 5302 10 00 raaka hamppu, joka täyttää asetuksen [N:o 1307/2013] 32 artiklan 6 kohdassa ja 35 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset;

b) CN-koodin ex 1207 99 20 kylvettäviksi tarkoitetut hampunsiemenet, joiden mukana on todisteet siitä, että asianomaisen lajikkeen tetrahydrokannabinolipitoisuus ei ylitä asetuksen [N:o 1307/2013] 32 artiklan 6 kohdan ja 35 artiklan [3 kohdan] mukaisesti vahvistettua pitoisuutta;

c) CN-koodin 1207 99 91 muut kuin kylvettäviksi tarkoitetut hampunsiemenet, joita tuovat vain jäsenvaltion hyväksymät tuojat, jotta varmistetaan, että tällaisia siemeniä ei käytetä kylvämiseen.

2. Tämän artiklan soveltaminen ei rajoita niiden tiukempien sääntöjen soveltamista, joita jäsenvaltiot ovat antaneet [EUT-]sopimuksesta ja [maataloussopimuksesta (EYVL 1994, L 336, s. 22), joka sisältyy Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 336, s. 3) liitteeseen 1 A ja joka on hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/800/EY (EYVL 1994, L 336, s. 1) 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa,] johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi.”

Ranskan lainsäädäntö

Kansanterveyskoodeksi

23 Kansanterveyskoodeksin (code de la santé publique) L. 5132-1 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasiassa (jäljempänä kansanterveyskoodeksi), säädetään seuraavaa:

”Myrkyllisiä aineita ovat:

– –

2° huumausaineet;

3° psykotrooppiset aineet;

– –

’Aineella’ tarkoitetaan kemiallisia alkuaineita ja niiden yhdisteitä sellaisina kuin ne esiintyvät luonnossa tai teollisesti tuotettuina, mukaan luettuna niiden markkinoille saattamiseksi tarvittavat lisäaineet.

_ _”

24 Kasanterveyskoodeksin L. 5132-8 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Myrkyllisiksi luokiteltujen kasvien, aineiden tai valmisteiden tuotantoon, valmistukseen, kuljetukseen, tuontiin, vientiin, hallussapitoon, tarjoamiseen, luovuttamiseen, ostamiseen tai käyttöön sovelletaan edellytyksiä, jotka määritellään Conseil d’État’n [(Ranska)] asetuksissa.”

25 Kansanterveyskoodeksin R. 5132-86 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”I – Seuraavien tuotteiden tuotanto, valmistus, kuljetus, tuonti, vienti, hallussapito, tarjoaminen, luovuttaminen, ostaminen tai käyttö on kiellettyä:

1° Kannabis, kannabiskasvi ja sen hartsi, tuotteet, jotka sisältävät niitä, ja tuotteet, jotka on valmistettu kannabiksesta, kannabiskasvista tai sen hartsista

2° Tetrahydrokannabinolit, lukuun ottamatta delta-9-tetrahydrokannabinolia, niiden esterit, eetterit, suolat sekä edellä mainittujen johdannaisten suolat ja niitä sisältävät tuotteet.

II – Edellä mainituista säännöksistä voidaan myöntää poikkeuksia tutkimusta ja valvontaa varten samoin kuin sellaisten johdannaisten valmistusta varten, jotka Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santén [(lääke- ja terveystuotteiden turvallisuudesta vastaava kansallinen virasto)] pääjohtaja on hyväksynyt.

Sellaisten kannabislajikkeiden, joilla ei ole päihdyttäviä ominaisuuksia, tai tällaisia lajikkeita sisältävien tuotteiden viljely, tuonti, vienti sekä teollinen ja kaupallinen käyttö voidaan sallia viraston pääjohtajan esityksestä maatalous-, tulli-, teollisuus- ja terveysasioista vastaavien ministeriöiden päätöksellä.”

22.8.1990 tehty päätös

26 Kansanterveyskoodeksin R. 5132-86 §:n soveltamisesta kannabikseen 22.8.1990 tehdyn päätöksen (JORF 4.10.1990, s. 12041), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä 22.8.1990 tehty päätös), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä mainitun koodeksin R. 5181 §:n nojalla sallitaan Cannabis sativa L. -lajikkeiden (kuidut ja siemenet) viljely, tuonti, vienti sekä teollinen ja kaupallinen käyttö, jos ne täyttävät seuraavat edellytykset:

– näiden lajikkeiden delta-9-tetrahydrokannabinolipitoisuus on enintään 0,20 prosenttia

– delta-9-tetrahydrokannabinolipitoisuus määritetään ja näytteet otetaan tätä määrittämistä varten liitteessä määrätyn [unionin] menetelmän mukaisesti.

_ _”

23.7.2018 päivätty soveltamisohje

27 Oikeusministerin 23.7.2018 antamassa soveltamisohjeessa, joka koskee sellaisiin yrityksiin sovellettavaa oikeudellista järjestelmää, jotka tarjoavat yleisön ostettavaksi kannabistuotteita (coffee shops) (2018/F/0069/FD2; jäljempänä 23.7.2018 annettu soveltamisohje), 22.8.1990 tehtyä päätöstä tulkitaan seuraavasti:

”Hampun viljely, tuonti, vienti ja käyttö ovat sallittuja vain, jos:

– kasvi on peräisin jostain [22.8.1990 tehdyssä] päätöksessä tarkoitetuista cannabis sativa L. -lajikkeista

– vain kasvin kuidut ja siemenet käytettään

– itse kasvin delta-9-tetrahydrokannabinolipitoisuus on alle 0,20 prosenttia.

Toisin kuin kannabidioliin perustuvia tuotteita myyntiin tarjoavat yritykset toisinaan väittävät, sallittu 0.20 prosentin delta-9-tetrahydrokannabinolipitoisuus koskee kannabiskasvia eikä siitä saatua lopputuotetta.

– –

On täsmennettävä, että kannabidiolia on pääasiallisesti kasvin lehdissä ja kukissa, ei kuiduissa ja siemenissä. Sovellettavan lainsäädännön nykytilassa kannabidiolin uuttaminen kansanterveyskoodeksin mukaisissa olosuhteissa ei näin ollen vaikuta mahdolliselta.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

28 B S ja C A ovat Catlab SAS -yhtiön entiset johtajat. Kyseinen yhtiö perustettiin vuonna 2014 markkinoimaan Kanavape-tuotteita, kannabidiolin (CBD) laadun tutkimiseen tarkoitettuja Alpha-Cat-pakkauksia ja hamppuöljyä. Kanavape on sähkösavuke, jonka neste sisältää CBD:tä ja jota oli tarkoitus jaella internetin ja sähkösavukkeiden myyjien verkoston välityksellä. CBD:tä uutetaan yleensä ”cannabis sativasta” tai ”hampusta”, koska tämä lajike sisältää sitä luontaisesti runsaasti ja koska sen tetrahydrokannabinolin (jäljempänä THC) pitoisuus on vähäinen.

29 Kanavapessa käytetty CBD on tuotettu Tšekin tasavallassa siten, että siihen on käytetty koko siellä viljelty cannabis sativa -kasvi. Catlab toi CBD:n Ranskaan ja pakkasi sen sähkösavukkeiden säiliöihin.

30 Kanavapen lanseerauksen edistämiseen liittyneen, Catlabin vuonna 2014 toteuttaman viestintäkampanjan vuoksi aloitettiin tutkinta, ja asia saatettiin Agence nationale de sécurité du médicamentin (lääke- ja terveystuotteiden turvallisuudesta vastaava kansallinen virasto, ANSM) käsiteltäväksi.

31 ANSM:n laboratorio analysoi markkinoilla saatavilla olevia Kanavape-säiliöitä ja totesi, että vaikka näiden säiliöiden CBD-pitoisuuksissa oli havaittu huomattavia poikkeamia, tutkittujen tuotteiden THC-pitoisuus jäi aina laissa säädetyn kynnyksen alapuolelle. ANSM ilmoitti huumausaineita ja psykotrooppeja tutkivan komiteansa kokouksen jälkeen heinäkuussa 2016, ettei se pitänyt Kanavapea ”lääkkeenä”.

32 Tribunal correctionnel de Marseille (Marseillen rikostuomioistuin, Ranska) totesi 8.1.2018 antamassaan tuomiossa B S:n ja C A:n syyllistyneen useisiin rikkomisiin, muun muassa myrkyllisiä aineita koskevan lainsäädännön rikkomiseen. Toinen pääasian valittajista tuomittiin 18 kuukauden ja toinen 15 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen, ja molemmat määrättiin maksamaan 10 000 euron sakko. Heidät tuomittiin rikosprosessilain nojalla maksamaan Conseil national de l’ordre des pharmaciens’ille (CNOP) siviilioikeudellisena vahingonkorvauksena yhteisvastuullisesti 5 000 euroa.

33 Pääasian valittajat valittivat tästä tuomiosta 11.1.2018 ja 12.1.2018 cour d’appel d’Aix-en-Provenceen (Aix-en-Provencen ylioikeus, Ranska). He väittävät ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa erityisesti, että koko cannabis sativa -kasvista saadun CBD:n markkinointikielto on unionin oikeuden vastainen.

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää, ettei CBD:llä vaikuta olevan ”tunnustettuja psykoaktiivisia vaikutuksia”. Se toteaa nimittäin, että Maailman terveysjärjestö (WHO) suositteli vuonna 2017 julkaisemassaan selvityksessä CBD:n poistamista päihdyttävien tuotteiden luettelosta, että CBD ei ole huumausaineyleissopimuksessa mainittu päihdyttävä tuote, että ANSM on todennut 25.6.2015, ettei ole olemassa riittäviä tietoja, joiden perusteella CBD voitaisiin luokitella ”haitalliseksi”, ja että pääasian valittajia vastaan nostettuihin syytteisiin johtanutta rikostutkintaa varten nimetty asiantuntija oli todennut, että CBD:n ”vaikutus keskushermostojärjestelmään oli vähäinen tai olematon”. CBD:tä ei ole myöskään mainittu nimenomaisesti säädöksissä, joita sovelletaan teolliseen hamppuun, eikä säädöksissä, jotka koskevat huumausaineena käytettävää kannabista.

35 Koska Kanavapessa käytetty CBD on kuitenkin uutettu koko cannabis sativa -kasvista, sitä on pidettävä tuotteena, joka on saatu muista kyseisen kasvin osista kuin siemenistä ja kuiduista ja jonka markkinointi ei ole 22.8.1990 tehdyn päätöksen, sellaisena kuin sitä on tulkittu 23.7.2018 annetussa soveltamisohjeessa, nojalla sallittua.

36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä, onko tämä säännös yhteensopiva unionin oikeuden kanssa ottaen huomioon, että ”hamppu (cannabis sativa), valmistamaton tai valmistettu, ei kuitenkaan kehrätty; hamppurohtimet ja -jätteet (myös revityt tai garnetoidut lumput ja köydet)” sisältyy harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikkeeseen 57, johon on viitattu perussopimusten liitteessä I, ja että sitä on siten pidettävä SEUT 38 artiklassa, jolla otetaan käyttöön tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat, tarkoitettuna maataloustuotteena.

37 Se katsoo, ettei CBD:tä voida luonnehtia ”huumausaineeksi”, jos muissa jäsenvaltioissa laillisesti markkinoidun hampun THC-pitoisuus on alle 0,2 prosenttia, kuten pääasiassa. On näet niin, että 26.10.1982 annetun tuomion Wolf (221/81, EU:C:1982:363) ja 28.3.1995 annetun tuomion Evans Medical ja Macfarlan Smith (C-324/93, EU:C:1995:84) mukaan huumausaineena voidaan pitää vain tuotetta, jonka haitallisuus on osoitettu tai yleisesti hyväksytty ja jonka tuonti ja markkinointi on kielletty kaikissa jäsenvaltioissa.

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, että hamppuun sovelletaan asetuksia N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013.

39 Vaikka asetuksen N:o 1308/2013 189 artiklassa sallitaan tietyin edellytyksin raa'an hampun tuonti ja vaikka siinä asetetaan rajoituksia tietyille siemenille, kyseisen 189 artiklan ”soveltaminen ei rajoita niiden tiukempien sääntöjen soveltamista, joita jäsenvaltiot ovat antaneet [EUT-]sopimuksesta ja [maataloussopimuksesta, joka sisältyy Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen liitteeseen 1 A] johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi”.

40 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kumulatiiviset edellytykset, jotka unionin tuomioistuin on asettanut sille, että mainitussa 189 artiklassa tarkoitettua tiukempaa kansallista toimenpidettä voidaan pitää EUT-sopimuksen mukaisena, eivät tässä yhteydessä täyty.

41 Kansanterveyden suojelemista koskeva tavoite on sen käsityksen mukaan otettu asetuksessa N:o 1308/2013 jo huomioon, koska tämän asetuksen mukaan sen soveltamisala on rajattu siten, että se koskee vain lajikkeita, jotka tarjoavat takeita päihdyttävien aineiden pitoisuudesta, ja koska siinä vahvistetaan yhtäältä siemeniä koskeva rajoitus ja toisaalta 0,2 prosentin raja-arvo hampun THC-pitoisuudelle.

42 Suhteellisuusperiaatteeseen ei sen näkemyksen mukaan ole mahdollista vedota, koska 23.7.2018 annetussa soveltamisohjeessa luonnosta saatavaa CBD:tä koskevaa kieltoa perustellakseen Ranskan tasavalta vetoaa kieltoon, jota ei voida soveltaa ominaisuuksiltaan ja vaikutuksiltaan samanlaisen synteettisen CBD:n markkinointiin.

43 Tässä tilanteessa cour d'appel d'Aix-en-Provence päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksia N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 sekä tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatetta tulkittava siten, että kun 22.8.1990 tehdyllä päätöksellä käyttöön otetuilla poikkeusmääräyksillä rajoitetaan hampun viljelyä, sen teollista käyttöä ja sen markkinointia siten, että ne ovat sallittuja vain kuitujen ja siementen osalta, niillä asetetaan rajoitus, joka ei ole [unionin] oikeuden mukainen?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

44 Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksen sanamuodossa ”hampun viljely, sen teollinen käyttö ja sen markkinointi” rajataan ainoastaan ”kuituihin ja siemeniin”, sen itsensä esittämistä selityksistä ilmenee, että esitetyllä kysymyksellä on merkitystä pääasiasiassa vain siltä osin, kun kyse on siitä, onko kansallinen säännöstö, jolla kielletään CBD:n markkinointi silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, unionin oikeuden mukainen.

45 Näin ollen on syytä katsoa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksia N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 sekä SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle siltä osin kuin siinä kielletään CBD:n markkinointi silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä.

Asetusten N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 tulkinta

46 Asetuksen N:o 1308/2013 soveltamisala määritellään sen 1 artiklan 1 kohdassa siten, että asetuksessa vahvistetaan yhteinen markkinajärjestely maataloustuotteille, joilla tarkoitetaan kaikkia perussopimusten liitteessä I lueteltuja tuotteita, lukuun ottamatta kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetuissa unionin säädöksissä määriteltyjä kalastus- ja vesiviljelytuotteita.

47 Kun asetuksen N:o 1307/2013 säännöksissä viitataan maataloustuotteisiin, kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan niissä tarkoitetaan perussopimusten liitteessä I lueteltuja tuotteita, kalastustuotteita lukuun ottamatta, sekä puuvillaa.

48 Tässä yhteydessä on syytä täsmentää, että perussopimusten liitteessä I, johon kyseisissä säännöksissä viitataan, on muun muassa viittaus harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikkeeseen 5701, josta on tullut harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimike 5302. Tähän nimikkeeseen kuuluu ”Hamppu (Cannabis sativa), valmistamaton tai valmistettu, ei kuitenkaan kehrätty; hamppurohtimet ja -jätteet (myös revityt tai garnetoidut lumput ja köydet)”.

49 Harmonoidun järjestelmän selitysten, jotka auttavat osaltaan huomattavasti eri tariffinimikkeiden sisällön tulkinnassa, vaikka ne eivät olekaan oikeudellisesti sitovia (tuomio 13.9.2018, Vision Research Europe, C-372/17, EU:C:2018:708, 23 kohta), mukaan nimikkeeseen 5302 sisältyy: ”raaka hamppu, sellaisena kuin se on korjattuna, myös jos siitä on lehdet ja siemenet poistettu”, ”liotettu hamppu, jossa kuidut ovat vielä kiinni varren puumaisessa osassa, vaikka ne osittain ovat liotuksessa irronneet”, ”lihdattu hamppu, jossa on irrallisia, joskus yli 2 m:n pituisiakin lihtauksessa irronneita kuituja”, ”häkilöity hamppu tai hamppukuidut, jotka muuten on valmistettu kehruukelpoisiksi, tavallisesti kampahahtuvana tai esilankana” ja ”rohtimet ja hampun jätteet”.

50 C A on väittänyt – eivätkä muut unionin tuomioistuimessa käsiteltävän asian osapuolet ole sitä kiistäneet –, että pääasiassa kyseessä oleva CBD oli uutettu koko cannabis sativa -kasvista uuttamismenetelmällä, jossa käytetään hiilidioksidia (CO_2).

51 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 35 kohdassa todennut, tämä tuote ei siten ole raakahamppua, koska se ei ole sellaisena kuin se on korjattuna, eikä myöskään liotettua hamppua, lihdattua hamppua tai häkilöityä hamppua, koska uuttamismenetelmää käytettäessä kuituja ei eroteta kasvin muista osista.

52 Toisin kuin pääasian valittajat väittävät, on siten katsottava, että CBD:n, joka on uutettu koko cannabis sativa -kasvista, ei voida katsoa kuuluvan perussopimusten liitteessä I tarkoitettuun harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikkeeseen 5701, josta on tullut harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimike 5302.

53 Näin ollen on huomattava, että harmonoidun järjestelmän nimikkeistön 29 ryhmä sisältää orgaaniset kemialliset yhdisteet ja että sen nimike 2932 sisältää heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan happiheteroatomin tai -atomeja ja joihin kuuluu muun muassa THC, joka on CBD:n kaltainen kannabinoidi.

54 Harmonoidun järjestelmän selitysten mukaan harmonoidun järjestelmän nimikkeistön 29 ryhmään kuuluvat erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet, jotka muodostuvat yhdestä molekyylilajista, joiden koostumus ilmaistaan alkuaineiden vakiosuhteilla, jotka voidaan esittää täsmällisen rakennekaavan avulla ja jotka voivat sisältää epäpuhtauksia.

55 Siltä osin kuin pääasiassa kyseessä oleva tuote on esitetty siten, että epäpuhtauksia lukuun ottamatta siihen ei sisälly mitään muuta yhdistettä kuin CBD:tä, tuote kuuluu harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikkeeseen 2932.

56 Edellä esitetystä seuraa, että koska harmonoidun järjestelmän nimikkeistön nimikettä 2932 ei mainita perussopimusten liitteessä I olevassa maataloustuotteiden luettelossa, CBD:tä, jota on koko cannabis sativa –kasvissa, ei voida pitää maataloustuotteena eikä sitä siten voida pitää asetuksissa N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 tarkoitettuna tuotteena.

57 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa todennut, vain asetuksen N:o 1307/2013 4 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja asetuksen N:o 1308/2013 1 artiklan 1 kohdassa mainitut tuotteet ovat näissä asetuksissa tarkoitettuja tuotteita.

58 Näin ollen on pääteltävä, että asetuksia N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 on tulkittava siten, että niitä ei sovelleta CBD:hen.

SEUT 34 ja SEUT 36 artiklan tulkinta

59 Aivan aluksi on todettava, että koska huumausaineiden, mukaan lukien kannabiksen kaltaisten hamppupohjaisten huumausaineiden, haitallisuus on yleisesti tunnustettu, niiden pitäminen kaupan on kielletty kaikissa jäsenvaltioissa, lukuun ottamatta lääkinnällistä tai tieteellistä käyttöä varten tarkasti valvottua kauppaa (tuomio 16.12.2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, 36 kohta).

60 Tämä oikeudellinen tilanne on yhteensoveltuva niiden erilaisten kansainvälisten asiakirjojen kanssa, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet, kuten huumausaineyleissopimus ja psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus. Kyseisissä asiakirjoissa määrättyjä toimenpiteitä on tämän jälkeen vahvistettu ja täydennetty Wienissä 20.12.1988 tehdyllä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan vastaisella yleissopimuksella (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1582, nro 1-27627), jonka osapuolia kaikki jäsenvaltiot ja unioni ovat. Mainittua oikeudellista tilannetta voidaan perustella myös unionin oikeudella ja erityisesti puitepäätöksellä 2004/757 ja Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 71 artiklan 1 kappaleella (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, 37–40 kohta).

61 Tästä seuraa, että huumausaineisiin, jotka eivät ole toimivaltaisten viranomaisten tarkasti valvoman kaupan kohteena niiden käyttämiseksi lääkinnällisiin ja tieteellisiin tarkoituksiin, sovelletaan niiden luonteen vuoksi tuontia ja vaihdantaan saattamista koskevaa kieltoa kaikissa jäsenvaltioissa (tuomio 16.12.2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, 41 kohta).

62 Koska sellaisten huumausaineiden käyttöönotto, jotka eivät ole tällaisen tarkasti valvotun kaupan kohteena unionin taloudellisessa ja kaupallisessa kierrossa, on kiellettyä, näitä tuotteita kaupan pitävät henkilöt eivät voi vedota liikkumisvapauksien tai syrjintäkiellon periaatteen soveltamiseen kannabiksen kaupan pitämisestä muodostuvan toiminnan osalta (tuomio 16.12.2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, 42 kohta).

63 On siten määritettävä, onko pääasiassa kyseessä oleva CBD edellä 59–62 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettu huumausaine.

64 Tässä yhteydessä on todettava, että psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus ja yhteinen toiminta 97/396, joihin puitepäätöksen 2004/757 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa viitataan, eivät koske kyseistä ainetta.

65 Näin ollen on määritettävä, koskeeko huumausaineyleissopimus, johon puitepäätöksen 2004/757 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa viitataan ja joka mainitaan myös Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 71 artiklan 1 kappaleessa, pääasiassa kyseessä olevaa CBD:tä.

66 Kun kyse on huumausaineyleissopimuksen kaltaisen yleissopimuksen tulkinnasta, on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansainvälistä sopimusta on tulkittava sen sanamuodon perusteella ja ottaen huomioon sen tavoitteet. Valtiosopimusoikeutta koskevan 23.5.1969 tehdyn Wienin yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1155, s. 331) 31 artiklassa sekä valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen välistä tai kansainvälisten järjestöjen välistä sopimusoikeutta koskevan 21.3.1986 tehdyn yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen välistä sopimusoikeutta koskeva konferenssi, Official Documents, nide II, s. 91) 31 artiklassa, joissa on vastaava yleisen kansainvälisen tapaoikeuden ilmaus, täsmennetään tältä osin, että valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys, sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa (ks. vastaavasti tuomio 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 40 kohta).

67 Huumausaineyleissopimuksen johdanto-osasta ilmenee, että sopimusvaltiot tuntevat vastuun ihmiskunnan terveydestä ja hyvinvoinnista ja ovat tietoisia velvollisuudestaan ehkäistä ja vastustaa huumeriippuvuutta.

68 Huumausaineyleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen j kohdan sanamuodon mukaan käsitteellä ”huumausaine” tarkoitetaan mitä tahansa kyseisen yleissopimuksen taulukossa I ja II mainittua luonnonainetta tai synteettistä ainetta. Mainitun yleissopimuksen liitteenä I olevaan taulukkoon sisältyy muun muassa kannabis, kannabishartsi sekä kannabisuutteet ja -tinktuurat.

69 Käsite ”kannabis” on määritelty huumausaineyleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen b kohdassa siten, että sillä tarkoitetaan ”kannbiskasvin kukkivia tai hedelmää kantavia latvoja (lukuunottamatta siemeniä ja lehtiä kun ne eivät ole latvojen mukana), joista hartsia ei ole poistettu, mitä tahansa nimikettä niistä käytetäänkin”, ja käsite ”kannabiskasvi” on määritelty saman määräyksen c kohdassa siten, että sillä tarkoitetaan ”mitä tahansa kannabissukuista kasvia”.

70 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että pääasiassa kyseessä oleva CBD on uutettu koko cannabis sativa -kasvista ja että sitä ei ole uutettu ainoastaan kyseisen kasvin siemenistä ja lehdistä pois lukien kukkivat tai hedelmää kantavat latvat.

71 Näin ollen pitää paikkansa, että huumausaineyleissopimuksen määräysten sanamuodon mukainen tulkinta voi johtaa päätelmään, jonka mukaan on niin, että koska CBD on uutettu kannabissukuisesta kasvista ja koska koko tämä kasvi kukkivat tai hedelmää kantavat latvat mukaan lukien on käytetty siihen, CBD on tämän yleissopimuksen taulukossa I tarkoitettu kannabisuute ja siten mainitun yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen j kohdassa tarkoitettu ”huumausaine”.

72 On kuitenkin todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevan asiakirja-aineiston tiedoista, joista on tehty yhteenveto tämän tuomion 34 kohdassa, ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevalla CBD:llä ei käytettävissä olevien tieteellisten tietojen perusteella näytä olevan psykotrooppista vaikutusta ja haitallista vaikutusta ihmisten terveyteen. Kyseisen asiakirja-aineiston mukaan kannabislajikkeen, josta tämä aine on uutettu ja jota on viljelty Tšekin tasavallassa laillisesti, THC-pitoisuus on enintään 0,2 prosenttia.

73 Kuten tämän tuomion 67 kohdasta kuitenkin ilmenee, huumausaineyleissopimus perustuu muun muassa tavoitteeseen suojella ihmiskunnan terveyttä ja hyvinvointia. Tämä tavoite on näin ollen otettava huomioon kyseisen yleissopimuksen määräyksiä tulkittaessa.

74 Tällaista lähestymistapaa tarvitaan sitäkin suuremmalla syyllä, koska luettaessa Yhdistyneiden kansakuntien julkaisemia, huumausaineyleissopimuksessa tarkoitetun kannabiksen määritelmään liittyviä yleissopimuksen kommentaareja päädytään johtopäätökseen, jonka mukaan mainitun yleissopimuksen tavoite ja henki huomioon ottaen kyseinen määritelmä on erottamattomasti sidoksissa sen tieteellisen tiedon tilaan, joka koskee kannabiksesta johdettujen tuotteiden haitallisuutta ihmisten terveydelle. Näistä kommentaareista käy siten erityisesti ilmi esimerkiksi, että sitä, että saman yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen b kohdassa olevan kannabiksen määritelmän ulkopuolelle jätetään kukkivat tai hedelmää kantavat latvat, joista hartsi on poistettu, perusteltiin sillä, että näihin latvoihin sisältyy vain merkityksettömän pieni määrä psykoaktiivista vaikuttavaa ainetta.

75 Ottaen huomioon nämä seikat, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, on katsottava, että koska CBD:hen ei edellä tämän tuomion 34 kohdassa mieleen palautetun tieteellisen tiedon nykytilassa sisälly psykoaktiivista vaikuttavaa ainetta, sen sisällyttäminen kannabisuutteena kyseisessä yleissopimuksessa tarkoitetun huumausaineen käsitteeseen olisi huumausaineyleissopimuksen tavoitteen ja yleisen hengen vastaista.

76 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä oleva CBD ei ole huumausaineyleissopimuksessa tarkoitettu huumausaine.

77 On vielä lisättävä, että – kuten myös komissio on todennut – pääasiassa kyseessä oleva CBD on tuotettu ja markkinoitu laillisesti Tšekin tasavallassa.

78 Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevaan CBD:hen sovelletaan SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa.

79 Tässä yhteydessä on muistutettava, että tavaroiden vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä on yksi EUT-sopimuksen perusperiaatteista, joka ilmenee SEUT 34 artiklassa määrättynä jäsenvaltioiden välisen tuonnin määrällisiä rajoituksia ja kaikkia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä koskevana kieltona (tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa, C-591/17, EU:C:2019:504, 119 kohta).

80 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä koskeva kielto, josta määrätään SEUT 34 artiklassa, koskee kaikkia jäsenvaltioiden toimenpiteitä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa unionin sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti (tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa, C-591/17, EU:C:2019:504, 120 kohta).

81 Lisäksi on niin, että vaikka toimenpiteen tarkoituksena tai vaikutuksena ei olisi kohdella muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuotteita epäedullisemmin, toimenpide kuuluu myös SEUT 34 artiklassa tarkoitetun määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen käsitteen piiriin, jos se vaikeuttaa muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä tietyn jäsenvaltion markkinoille (tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa, C-591/17, EU:C:2019:504, 121 kohta).

82 Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole riitautettu sitä, että kielto markkinoida toisessa jäsenvaltiossa laillisesti tuotettua CBD:tä silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, on SEUT 34 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

83 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällainen toimenpide voidaan kuitenkin katsoa perustelluksi jonkin SEUT 36 artiklassa luetellun yleistä etua koskevan syyn takia tai pakottavan vaatimuksen takia. Kummassakin tapauksessa kansallisen säännöksen on oltava sellainen, että sillä voidaan taata sillä tavoitellun päämäärän toteutuminen, eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (tuomio 18.6.2019, Itävalta v. Saksa, C-591/17, EU:C:2019:504, 122 kohta).

84 Lisäksi rajoittavan toimenpiteen voidaan katsoa olevan omiaan takaamaan asetetun tavoitteen toteutumisen vain, jos se tosiasiallisesti vastaa tavoitteeseen johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla (tuomio 23.12.2015, The Scotch Whisky Association ym., C-333/14, EU:C:2015:845, 37 kohta).

85 Koska Ranskan tasavalta väittää, että sen säännöstöllä, jolla kielletään kannabiskasvin muista osista kuin kuiduista ja siemenistä saatavien tuotteiden markkinointi, pyritään SEUT 36 artiklassa mainittuun kansanterveyden suojelemiseen, on muistutettava, että ihmisten terveyden ja hengen suojaaminen on EUT-sopimuksessa suojelluista oikeushyvistä ja intresseistä tärkein ja että jäsenvaltioiden asiana on päättää siitä tasosta, jolla ne aikovat suojella kansanterveyttä, ja siitä tavasta, jolla kyseinen taso on saavutettava. Koska tämä taso voi vaihdella jäsenvaltiosta toiseen, jäsenvaltioille on tältä osin myönnettävä harkintavaltaa (tuomio 19.10.2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, 30 kohta).

86 Tämä kansanterveyden suojeluun liittyvä harkintavalta on erityisen tärkeä, kun on osoitettu, että tieteellisen tutkimuksen nykytilassa vallitsee epävarmuus tietyistä aineista, joita kuluttajat käyttävät (ks. vastaavasti tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 86 kohta).

87 Koska SEUT 36 artikla sisältää suppeasti tulkittavan poikkeuksen tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta unionin sisällä, siihen vetoavien kansallisten viranomaisten tehtävänä on osoittaa kussakin käsiteltävänä olevassa tapauksessa kansainvälisen tieteellisen tutkimuksen tulokset huomioon ottaen, että niiden säännöstö on tarpeen kyseisessä määräyksessä tarkoitettujen etujen suojelemiseksi tehokkaasti ja erityisesti että kyseessä olevien tuotteiden markkinointi aiheuttaa kansanterveydelle todellisen vaaran, jota on arvioitava perusteellisesti (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 87 ja 88 kohta).

88 Päätös markkinoinnin kieltämisestä, joka on lisäksi muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettuja ja markkinoituja tuotteita koskeva kaikkein rajoittavin kaupan este, voidaan tehdä ainoastaan siinä tapauksessa, että väitetty kansanterveyteen kohdistuva todellinen vaara on osoitettu riittävästi kyseisen päätöksen tekoajankohtana käytettävissä olevien tuoreimpien tieteellisten tietojen perusteella. Tällaisessa yhteydessä riskinarvioinnin, joka jäsenvaltion on suoritettava, tavoitteena on arvioida, kuinka todennäköisesti kiellettyjen tuotteiden käyttämisellä on haitallisia vaikutuksia ihmisten terveydelle ja kuinka vakavia tällaiset mahdolliset vaikutukset ovat (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 89 kohta).

89 Jäsenvaltioiden on noudatettava suhteellisuusperiaatetta käyttäessään kansanterveyden suojeluun liittyvää harkintavaltaansa. Niiden valitsemien keinojen on näin ollen rajoituttava siihen, mikä on todella tarpeellista kansanterveyden suojelun varmistamiseksi, ja kyseisten keinojen on oltava oikeassa suhteessa näin tavoiteltuun päämäärään nähden, jota ei olisi voitu saavuttaa yhteisön sisäistä kauppaa vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 90 kohta).

90 Arviointi, joka jäsenvaltion on toteutettava, saattaa hyvinkin osoittaa, että tästä vallitsee suuri tieteellinen ja käytännön epävarmuus. Tällainen epävarmuus, jota ei voida erottaa ennalta varautumisen käsitteestä, vaikuttaa jäsenvaltion harkintavallan laajuuteen ja heijastuu näin ollen suhteellisuusperiaatteen soveltamisen yksityiskohtiin. Tällaisissa olosuhteissa on katsottava, että jäsenvaltio saa ennalta varautumisen periaatteen perusteella toteuttaa suojatoimenpiteitä odottamatta, että näiden vaarojen olemassaolo ja vakavuus osoitetaan täysimääräisesti. Riskinarviointi ei voi kuitenkaan perustua täysin hypoteettisiin näkökohtiin (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 91 kohta).

91 Ennalta varautumisen periaatteen oikea soveltaminen edellyttää ensinnäkin niiden mahdollisesti kielteisten vaikutusten tunnistamista, joita tuotteen, jonka markkinointi on kielletty, ehdotetulla käyttämisellä on terveyteen, ja toiseksi terveysriskien kattavaa arviointia, joka perustuu luotettavimpiin käytettävissä oleviin tieteellisiin tietoihin ja kansainvälisen tutkimuksen tuoreimpiin tuloksiin (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 92 kohta).

92 Kun siksi, että tehtyjen tutkimusten tulokset eivät ole riittäviä, vakuuttavia tai selviä, osoittautuu mahdottomaksi määritellä varmasti, onko väitetty vaara olemassa tai kuinka merkittävä se on, mutta todellinen vahinko kansanterveydelle on todennäköinen siinä tilanteessa, että vaara toteutuisi, ennalta varautumisen periaatteen nojalla on oikeus toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä, kunhan ne ovat syrjimättömiä ja objektiivisia (tuomio 28.1.2010, komissio v. Ranska, C-333/08, EU:C:2010:44, 93 kohta).

93 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on toki arvioida tämän tuomion 83–92 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa, onko kielto markkinoida toisessa jäsenvaltiossa laillisesti tuotettua CDB:tä silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, omiaan takaamaan kansanterveyden suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen ja onko se sellainen, että sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin esittää kaikki tarpeelliset seikat sen ohjaamiseksi tässä arvioinnissa.

94 Sen kysymyksen arvioimisesta, onko kyseinen kielto omiaan takaamaan kansanterveyden suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen, on syytä todeta istunnossa ilmenneen, ettei mainittu kielto koske sellaisen synteettisen CBD:n markkinointia, jolla on samat ominaisuudet kuin koko cannabis sativa -kasvista uutetulla CBD:llä ja jota voidaan käyttää viimeksi mainitun korvikkeena.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa tämä seikka, joka – jos se osoittautuu paikkansapitäväksi – on omiaan osoittamaan, että pääasiassa kyseessä oleva säännöstö ei ole omiaan takaamaan kyseisen tavoitteen toteutumista johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla.

95 Siitä, onko CBD:n markkinointi tarpeen kieltää silloin, kun CBD on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, on todettava, että Ranskan tasavalta ei ole velvollinen osoittamaan, että tällaisen tuotteen vaarallinen ominaisuus on sama kuin sellaisten aineiden, jotka on lueteltu huumausaineyleissopimuksen taulukoissa I ja II. On kuitenkin niin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida saatavilla olevaa ja sille esitettyä tieteellistä tietoa varmistuakseen siitä, että väitetty kansanterveyteen kohdistuva todellinen vaara ei tämän tuomion 88–92 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa ja tämän tuomion 72 kohdassa esitetyt näkökohdat huomioon ottaen perustu täysin hypoteettisiin näkökohtiin.

96 Esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jolla kielletään toisessa jäsenvaltiossa laillisesti tuotetun CBD:n markkinointi silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, paitsi jos tämä säännöstö on omiaan takaamaan kansanterveyden suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen ja sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. Asetuksia N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 on tulkittava siten, että niitä ei sovelleta tällaiseen säännöstöön.

Oikeudenkäyntikulut

97 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jolla kielletään toisessa jäsenvaltiossa laillisesti tuotetun kannabidiolin (CBD) markkinointi silloin, kun se on uutettu koko cannabis sativa -kasvista eikä ainoastaan sen kuiduista ja siemenistä, paitsi jos tämä säännöstö on omiaan takaamaan kansanterveyden suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen ja sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta 17.12.2013 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1307/2013 ja maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1308/2013 on tulkittava siten, että niitä ei sovelleta tällaiseen säännöstöön.

Allekirjoitukset